

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи

Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ПРАКТИКУМ

підготовки

магістра

Луцьк – 2025

Силабус освітнього компонента «Корекційно-реабілітаційний практикум» підготовки
магістра

Розробник: Брушневська Ірина Миколаївна, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: (Кузава І.Б.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри: (Кузава І.Б.)

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма здобуття освіти	<u>Галузь знань</u> <u>А Освіта</u> <u>Спеціальність</u> <u>А6 Спеціальна освіта</u> <u>Спеціалізація</u> <u>А6.02 Корекційна психопедагогіка</u> <u>Освітньо-професійна програма</u> <u>Корекційна психопедагогіка</u> <u>Освітній рівень</u> <u>другий (магістерський)</u>	<u>Вибірковий</u>
Кількість годин / кредитів <u>120 / 4</u>		Рік навчання <u>2</u>
		Семестр <u>3-й</u>
ІНДЗ: є		Лекції <u>10 год</u>
		Практичні <u>14 год</u>
		Самостійна робота <u>88 год.</u>
	Консультації <u>8 год.</u>	
	Форма контролю: <u>залік</u>	
Мова навчання		<u>українська</u>

II. Інформація про викладача

ППІ Брушневська Ірина Миколаївна

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: 0508762003, Brushnevsk.Iryna@vnu.edu.ua

Дні занять <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента

Силабус освітнього компонента (далі – ВОК) «Корекційно-реабілітаційний практикум» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Силабус ВОК є нормативним документом Волинського національного університету імені Лесі Українки, який розроблено кафедрою спеціальної та інклюзивної освіти, укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС).

Визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти; алгоритм вивчення навчального матеріалу ВОК; необхідне методичне забезпечення; складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Вивчення освітнього компонента «Корекційно-реабілітаційний практикум»

спрямоване на формування професійної компетенції здобувачів вищої освіти, їхньої готовності до організації корекційно-реабілітаційної роботи з дітьми (особами), що мають комплексні порушення психофізичного, інтелектуального та мовленнєвого розвитку, облаштування корекційно-розвиваючого освітнього середовища, вибору та використання методичного і технічного забезпечення, здійснення корекційно-педагогічної діяльності у закладах освіти, охорони здоров'я та соціального захисту.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Метою вивчення освітнього компонента є формування у здобувачів вищої освіти професійної компетентності, зокрема таких її складових, як предметна компетентність (співвідношення теорії з педагогіки, логопедії, корекційної психопедагогіки, тифло- та сурдопедагогіки, психології, спеціальної психології та інших дисциплін із реаліями корекційно-педагогічного процесу), методична компетентність (накопичення досвіду використання існуючих методик вивчення та навчання осіб, що мають мовленнєві, інтелектуальні та комплексні порушення психофізичного розвитку).

Завдання освітнього компонента:

- ✓ формування здатності планувати та організовувати професійну діяльність з урахуванням структури порушення, актуального стану та особливостей психофізичного розвитку осіб з ООП, а також їхніх потенційних можливостей;
- ✓ реалізація особистісно-орієнтованого підходу до навчання і виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку різного ступеня, розладами аутичного спектру, комплексними порушеннями психофізичного розвитку;
- ✓ формування у здобувачів вищої освіти умінь та навичок організації вивчення мовленнєвої, моторної та когнітивної функцій, пізнавального та психоемоційного розвитку;
- ✓ формування вмінь і навичок диференціальної діагностики та індивідуального підходу до корекції мовлення при різних порушеннях;
- ✓ освоєння основних методів та напрямків дослідження і корекції моторних, сенсорних, когнітивних функцій і мовлення при вивченні дітей з комплексними порушеннями у розвитку;
- ✓ формування навичок планування, організації та проведення різних видів корекційно-розвиткової діяльності вчителя-дефектолога, вчителя-логопеда в умовах групи компенсуючої спрямованості ЗДО (індивідуальні, фронтальні, підгрупові заняття; консультації для вихователів та батьків), ЗЗСО з інклюзивним навчанням, НРЦ;
- ✓ використання технічних засобів навчання, інформаційних та комп'ютерних технологій у корекційно-реабілітаційному процесі;
- ✓ встановлення контакту з батьками дітей з порушеннями психофізичного розвитку, надання їм допомоги в сімейному вихованні.

3.Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та інше.

Методи навчання: загальнонаукові й психолого-педагогічні методи; сучасні методи корекційного навчання: теоретико-інформаційні, практико-операційні, пошуково-творчі, методи організації самостійної роботи, контрольо-оцінювальні; традиційні та нетрадиційні методи навчання. Зокрема: 1) словесні (бесіда, розповідь, пояснення, диспут); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (вправа, практична робота) (за джерелом інформації); 2) індукція, дедукція; традукція (за логікою викладу); 3) пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі (за рівнем пізнавальної активності); 4) методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок (за основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання); 5) інтерактивні методи тощо.

4. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек-ції	Прак-тичні	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Загальні питання корекційно-реабілітаційної роботи						
Тема 1. Система корекційно-реабілітаційної роботи в спеціальній освіті. Характеристика сутності корекційно-реабілітаційної роботи. Сутність поняття «дитяча реабілітація».	16	2	2	12		ДБ, РМГ/ (макс. кість балів за практ. заняття – 12) \ 12
Тема 2. Первинні та вторинні порушення психофізичного розвитку дітей. Соціально-біологічні передумови формування особистості з порушеннями психофізичного розвитку.	18	2	2	12	2	ДС, РМГ, ІРС \12
Тема 3. Корекційно-педагогічна робота в системі інтегрованого навчання. Комплексний підхід до корекційно-реабілітаційної роботи в дошкільному закладі. Модель комплексної системи корекційно-реабілітаційної допомоги дошкільникам.	28	2	4	20	2	ДС, РМГ, ІРС \24

Разом за модулем 1	62	6	8	44	4	48
Змістовий модуль 2. Методика корекційно-реабілітаційної роботи						
Тема 4. Новітні методи в корекційно-освітньому процесі. Досвід застосування корекційно-реабілітаційних практик Польщі, Словачки, Румунії. Використання особистісно орієнтованих інноваційних технологій.	28	2	2	22	2	ТР, РМГ, ІРС \12
Тема 5. Система корекційно-педагогічної роботи з дітьми з різними категоріями психофізичних порушень. Організація та планування корекційно-реабілітаційної роботи.	30	2	4	22	2	ДС, РМГ, ІРС \24
Разом за модулем 2	58	4	6	44	4	36
Всього годин / Балів	120	10	14	88	8	84
ІНДЗ						16
Всього годин / Балів	120	10	14	88	8	100

Примітки: ^{1/} Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс освітнього компонента у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

^{2/} Форми контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Тема	Кількість годин
1. Система корекційно-реабілітаційної роботи в спеціальній освіті. 1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу: а) Ознайомитись зі змістом основних нормативних документів спеціальної освіти дітей з особливими потребами в Україні (Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про охорону дитинства», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», виписати статті, що стосуються освіти дітей з особливими потребами. б) Написати реферати на теми: «Вальдорфська школа», «Кемпхільські школи», «Рудольфа Штайнера», «Школа Марії Монтессорі», «Педагогіка Софії Русової». 2) Скласти 10 тестових завдань з теми різного рівня складності.	12
2. Первинні та вторинні порушення. Соціально-біологічні передумови формування особистості з порушеннями психофізичного розвитку. 1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Прочитати і законспектувати чотири роботи із збірника	12

«Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі» (на вибір). https://library.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/Korekciyno-reabilitaciyna.pdf 3) Провести аналіз вищеназваних робіт у вигляді схем-таблиць та додати своє особисте ставлення до проблем, що в цих роботах піднімалися 4) Скласти 10 тестових завдань з теми різного рівня складності.	
3. Корекційно-педагогічна робота в системі інтегрованого навчання. Комплексний підхід до корекційно-реабілітаційної роботи в дошкільному закладі Модель комплексної системи корекційно-реабілітаційної допомоги дошкільникам. Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 1) Підготувати по підгрупах мультимедійну презентацію на тему: «Система корекційно-педагогічної роботи в системі інтеграційного навчання». 2) Підготуватись до захисту презентацій у вигляді науково-практичної конференції (в рамках однієї групи). 3) Скласти 10 тестових завдань з теми різного рівня складності.	20
4. Новітні методи в корекційно-освітньому процесі. Досвід застосування корекційно-реабілітаційних практик Польщі, Словачії, Румунії. Використання особистісно орієнтованих інноваційних технологій 1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Розглянути закономірності розвитку творчих процесів в онтогенезі, їх значення для становлення різних видів діяльності та формування особистості. Ознайомитись з основними напрямками розвитку творчого мислення, можливостями їх використання в роботі з різними категоріями дітей з особливими потребами. 3) Підготувати презентації: «Новітні методи в корекційно-освітньому процесі. Досвід застосування корекційно-реабілітаційних практик Польщі, Словачії, Румунії». 4) Скласти 10 тестових завдань з теми різного рівня складності	22
5. Система корекційно-педагогічної роботи з дітьми з різними категоріями психофізичних порушень. Організація та планування корекційно-реабілітаційної роботи. 1) Самостійне опрацювання теоретичних основ матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття: а) Зробити огляд журналу «Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання» («Дефектологія», «Корекційна педагогіка», газети Дефектолог» (за вибором студента) за один рік (будь-який, починаючи з 2019р.) за планом: – проблеми, на які в даному році було звернено увагу дослідників; – анотації п'яти найбільш цікавих публікацій; – висновок про практичну значущість журналу для педагогів, які працюють з дітьми з порушеннями розвитку. б) Підготувати реферат з напрямками корекційної допомоги дітям з раннім дитячим аутизмом. 3) Скласти 10 тестових завдань з теми різного рівня складності	22
Разом	88

6. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ (навчальний проєкт)

Індивідуальне науково-дослідне завдання – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета науково-дослідного завдання: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування теоретичних знань із ОК, удосконалення навичок самостійної науково-дослідної діяльності.

Вид – науково-практичний проєкт «**Корекційно-реабілітаційні практики в системі роботи з дітьми із ООП**».

Критерії оцінювання ІНДЗ

Таблиця 4

Макс. к-сть балів	Критерії оцінювання роботи		
5 балів	Здатність до коректного і науково виваженого аналізу теоретичного матеріалу	Науково-практичний проєкт (НПП) розроблено здобувачем освіти з дотриманням вимоги коректного і науково виваженого аналізу теоретичного матеріалу, зауваження відсутні. Дотримано принципів академічної доброчесності	4-5 балів
		НПП розроблено здобувачем освіти з дотриманням вимоги коректного і науково виваженого аналізу теоретичного матеріалу, виявлені недоліки є несуттєвими. Дотримано принципів академічної доброчесності	2-3 бала
		НПП - не авторська розробка або містить суттєві недоліки. Робота виконана з порушенням принципів академічної доброчесності	0-1 балів
5 балів	Здатність до творчого і науково виваженого обґрунтування власної позиції у процесі розкриття теми	Присутній творчий авторський підхід до виконання НПП. Чітко прослідковується власне бачення розкриття запропонованої теми, обґрунтування є науково-виваженим. Сформульовано відповідні висновки. Дотримано принципів академічної доброчесності	4-5 балів
		Присутні елементи творчості, новизни при виконанні НПП. Сформульовано відповідні висновки. Дотримано принципів академічної доброчесності	2-3 бала
		Присутній традиційний підхід до виконання НПП. Робота виконана з порушеннями норм академічної доброчесності	0-1 балів
3 бала	Здатність до логічного структурування матеріалу	Матеріал НПП логічно структурований, здобувач/ка використовує правильну термінологію	3 бала
		Матеріал НПП достатньо логічно структурований, здобувач/ка використовує правильну термінологію	1-2 бал
		Матеріал НПП не структурований, здобувач/ка використовує недостатню кількість або неправильну термінологію	0 балів
3 бала	Якість оформлення роботи	НПП оформлено якісно (технічно), грамотно (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок презентації матеріалу)	3 бала
		Виявлені огріхи не є суттєвими (технічні), наявні незначні орфографічні, пунктуаційні та стилістичні помилки.	1-2 бала

		НПП оформлено без дотримання вимог (технічних), наявні суттєві орфографічні, пунктуаційні та стилістичні помилки.	0 балів
16 балів	Разом		

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Корекційно-реабілітаційний практикум» здійснюється під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента, відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26.06.2025 р. (URL: <https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/2025.-%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B5-%D1%96-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%81%D1%83%D0%BC%D0%BA.%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>) в діапазоні від **0 до 100 балів**. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, виконання ІНДЗ тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього компонента. Здобувачі вищої освіти мають виконувати та надавати викладачеві виконані завдання до кожного практичного заняття в день його проведення (максимальна кількість балів за одне практичне заняття - 12), відповідно до розкладу. Результат самостійної роботи здобувачів вищої освіти (завдання для самостійного опрацювання) оцінюються під час практичних занять із відповідної теми і є складовою частиною загальної кількості балів за практичне заняття. Оцінювання тем для самостійної роботи, які виносяться на самостійне опрацювання здобувачами освіти і не розглядаються під час аудиторних занять, контролюються під час виконання студентом контрольної роботи, підсумкового контролю.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Здобувачі вищої освіти мають виконувати та надавати викладачеві виконані завдання до кожного практичного заняття в день його проведення, відповідно до розкладу.

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення оцінки не дозволяється. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Заліки відбуваються в період заліково-екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом, згідно із затвердженим графіком освітнього процесу і розкладом.

Повторне складання заліку з ОК допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан (директор) факультету (інституту).

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного контролю результатів навчання; посилання на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право.

Основні види відповідальності здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності (ч.6 статті 42 Закону України «Про освіту»): повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); відрахування з університету; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання.

Жодні види порушень академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [«Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки»](https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/) (URL: https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/).

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, працевлаштування, участь у програмі академічної мобільності, здобуття освіти за іншою спеціальністю (освітньою програмою), навчання за програмою «Подвійний диплом», тривале відрядження за основним місцем роботи, станом здоров'я, перебування у відпустці в зв'язку з вагітністю та пологами або для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, наявність статусу особи з особливими освітніми потребами) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (див. Положення про організацію освітнього процесу здобувачів освіти за індивідуальним графіком навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, URL: <https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/2025-%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D1%96%D0%BD%D0%B4%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%B4-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D0%BA-%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>).

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою здобуття освіти у ВНУ імені Лесі Українки здійснюється відповідно до Положення (https://vnu-taskid841251.s3.eu-north-1.amazonaws.com/s3fs-public/inline-files/2025_polozhennya_pro_dual_nu_osvitu.pdf). Години, форма навчання та особливості організації освітнього процесу визначаються на семестр (поточний навчальний рік) та відображаються в індивідуальних графіках навчання здобувачів освіти та програмі навчання.

В процесі вивчення ОК під час проведення занять можуть використовуватись технології дистанційного навчання через мережу «Інтернет» в умовах карантинних обмежень, воєнного стану; навчанні здобувачів освіти під час хвороби; участі у дистанційних олімпіадах, конкурсах; отриманні консультацій тощо (див. Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, URL: [file:///C:/Users/HP%20840/Downloads/%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%96-%D0%9F%D0%A0%D0%9E_%D0%94%D0%9D_2020%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/HP%20840/Downloads/%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%96-%D0%9F%D0%A0%D0%9E_%D0%94%D0%9D_2020%20(3).pdf)). Навчання осіб із особливими потребами передбачає залучення додаткових технологій дистанційного навчання під час здійснення всіх видів підготовки, включаючи професійно-практичну, з урахуванням особливостей розвитку здобувачів освіти. Під час організації освітнього процесу в Університеті технології дистанційного навчання можуть використовуватись при проведенні навчальних занять, контрольних заходів, а також при забезпеченні самостійної роботи.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач освіти досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як БОК в

цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ВОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ВОК, але довший термін, наприклад, не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки:

https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/2024_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3._%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf).

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали. Здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з ВОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (інституту). При цьому загальна кількість балів за поточну роботу не може перевищувати 100 балів.

Здобувачі вищої освіти можуть долучатися до оновлення змісту ОК шляхом подання пропозицій викладачу. Електронна адреса викладача для таких пропозицій: Brushnevsk.Iryna@vnu.edu.ua

V. Підсумковий контроль

Заліки відбуваються в період заліково-екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом, згідно із затвердженим графіком освітнього процесу і розкладом. Семестровий залік викладач виставляє за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом ОК. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Порядок проведення заліку.

У день складання заліку за основною сесією заборонено проводити додаткові опитування здобувача освіти, а також здобувач освіти не має права доздавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100. У такому випадку залік проводиться у формі тестування (25 питань по 4 бала кожне. Якщо відповідь правильна, то ЗО отримує максимум 4 бала, частково правильна – в діапазоні від 3 балів – до 0 балів. Якщо серед варіантів відповідей здобувач вищої освіти обрав хоч одну хибну – отримує 0 балів).

Питання до заліку

1. Дайте визначення поняттю «дитяча реабілітація».
2. Розкрийте сутність системи корекційно-реабілітаційної роботи в спеціальній освіті.
3. Назвіть новітні методи в корекційно-освітньому процесі.
4. Розкрийте відмінність корекційної педагогіки від загальної педагогіки.
5. Визначте предмет і об'єкт дослідження в корекційній педагогіці.
6. Опишіть основні завдання спеціальної педагогіки.
7. Перерахуйте галузі корекційної педагогіки та дайте їм характеристику.
8. Назвіть специфічні завдання, що вирішують спеціальні освітні корекційні заклади.

9. Перерахуйте синоніми до терміну «діти з обмеженими можливостями».
10. Розкрийте зв'язок корекційної педагогіки з іншими науками.
11. Дайте визначення поняттю «порушення розвитку».
12. Наведіть приклади складних порушень.
13. Назвіть відмінність первинних порушень від вторинних.
14. Назвіть групи порушень або патологій, що виділяють в залежності від часу впливу несприятливого чинника.
15. Назвіть патологічні чинники, що можуть діяти на організм дитини в пренатальний період.
16. Перерахуйте причини натальної патології.
17. Назвіть несприятливі чинники, що можуть викликати порушення розвитку організму дитини після народження.
18. Сформулюйте основне завдання корекційно-реабілітаційної роботи.
19. Перерахуйте принципи організації мережі спеціальних установ.
20. Назвіть головну мету навчання і виховання нетипової дитини.
21. Охарактеризуйте систему профілактичних заходів.
22. Перерахуйте основні категорії аномальних (нетипових) дітей.
23. Розкрийте складність структури атипового розвитку.
24. Опишіть чинники, що впливають на психофізичний розвиток дитини зі спеціальними освітніми потребами.
25. Охарактеризуйте сучасну систему спеціальних освітніх корекційно-реабілітаційних установ в нашій країні для нетипових дітей.
26. Вкажіть риси подібності та відмінності понять: «розумова відсталість», «олігофренія» «деменція».
27. Дайте характеристику різних ступенів олігофренії.
28. Опишіть особливості прояву порушень у дементних дітей.
29. Дайте визначення поняттю «затримка психічного розвитку».
30. Перерахуйте причини, що викликають затримку психічного розвитку.
31. Вкажіть основні риси відмінності затримки психічного розвитку від порушення інтелекту і олігофренії.
32. Розкрийте сутність корекційно-реабілітаційної роботи, яка проводиться з дітьми із затримкою психічного розвитку.
33. Дайте коротку характеристику порушень усного мовлення.
34. Охарактеризуйте порушення писемного мовлення.
35. Розкрийте причини появи мовленнєвих порушень.
36. Розкрийте сутність корекційно-реабілітаційної роботи, яка проводиться з дітьми з мовленнєвими порушеннями.
37. Дайте характеристику дітям із затримкою психічного розвитку.
38. Виділіть групи дітей із сенсорними порушеннями.
39. Охарактеризуйте групу дітей із порушеннями слуху.
40. Охарактеризуйте групу дітей із порушеннями зору.
41. Розкрийте сутність корекційно-реабілітаційної роботи, яка проводиться з дітьми із порушеннями слуху та зору.
42. Назвіть види і причини виникнення порушення опорно-рухового апарату.
43. Опишіть особливості психофізичного розвитку дітей із ДЦП.
44. Розкрийте сутність корекційно-реабілітаційної роботи проводиться з дітьми із ДЦП.
45. Дайте характеристику психопатологічним варіантів поведінкових порушень підлітків із порушеннями інтелектуального розвитку.
46. Опишіть клінічну картину раннього дитячого аутизму.
47. Розкрийте сутність корекційної освіти.
48. Дайте визначення основних компонентів процесу освіти.

49. Опишіть різні системи корекційної навчально-виховної роботи.
50. Перерахуйте основні принципи корекційної навчально-виховної роботи.
51. Виділіть найбільш актуальні проблеми, що стоять перед спеціальною педагогікою.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здобувачів освіти під час аудиторних занять

Робота на практичному занятті комплексно оцінюється науково-педагогічним/педагогічним працівником, враховуючи такі критерії: правильність одержаних відповідей; повнота та логічність відповіді; наявність висновків та ілюстративних прикладів. Результат самостійної роботи здобувачів вищої освіти (завдання для самостійного опрацювання) оцінюються під час практичних занять із відповідної теми і є складовою частиною загальної кількості балів за практичне заняття. Оцінювання тем для самостійної роботи, які виносяться на самостійне опрацювання здобувачами освіти і не розглядаються під час аудиторних занять, контролюються під час підсумкового модульного контролю, підсумкового контролю.

Таблиця 4

Критерії оцінювання навчальних досягнень		Правильність отриманих відповідей/бали		Повнота та логічність відповіді/бали		Наявність висновків та ілюстративних прикладів/бали		Презентація (тощо) /бали	
Рівень навчальних досягнень здобувача вищої освіти/загальна кількість балів	Відмінно/ 11-12 балів	глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, вільно та коректно послуговується науковою термінологією, дотримується академічної доброчесності	4	в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, творчо, вільно, самостійно викладає навчальний матеріал, наводить логічні аргументи на підтвердження власних думок. Демонструє оригінальність підходу до вирішення проблем (створює нові ідеї, пропонує альтернативні шляхи розв'язання задач / вирішення проблем) тощо	4	наводить ілюстративні приклади. Робить самостійні, обґрунтовані, лаконічні висновки, узагальнення	4*/ 2**	презентація оформлена відповідно до вимог, включає всі обов'язкові елементи та додаткову інформацію. Дотримано вимог академічної доброчесності	2**
	Дуже добре/ 9-10 балів	розкриває основний зміст теоретичних питань та практичних завдань. Вільно та коректно послуговується	3	володіє навчальним матеріалом, наводить логічні аргументи на підтвердження власних	3	наводить ілюстративні приклади. Робить самостійні, обґрунтовані висновки	3*/ 1**	презентація оформлена відповідно до вимог, включає всі обов'язкові елементи. Дотримано вимог	1**

	науковою термінологією, дотримується академічної доброчесності		думок. Демонструє традиційні підходи до вирішення проблем з елементами новизни тощо				академічної доброчесності. Дотримано вимог академічної доброчесності	
Добре/ 7-8 балів	висвітлює основний зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при цьому допускаються неточності. Вільно та коректно послуговується науковою термінологією, дотримується академічної доброчесності	3	відтворює значну частину навчального матеріалу, виявляє достатні знання окремих положень. Аналізує та оцінює матеріал, але при висвітленні окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації	3	наводить ілюстративні приклади. Робить самостійні висновки	1*/ 1**	презентація оформлена відповідно до вимог з незначними неточностями, включає всі обов'язкові елементи. Дотримано вимог академічної доброчесності	1**
Задовільно/ 5-6 балів	частково розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, є неточності. Є неточності під час вживання наукової термінології, дотримується академічної доброчесності	2	частково відтворює навчальний матеріал, виявляє задовільний рівень знань окремих положень. Розуміє матеріал, але при висвітленні окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації	2	не завжди, але може навести приклади. Робить формальні висновки	1*/ 1**	презентація оформлена в довільній формі, структура презентації включає окремі обов'язкові елементи. Дотримано вимог академічної доброчесності	1**
Достатньо/ 2-4 бала	під час відповіді припускається фактичних помилок. Практичні завдання виконано, проте наявна значна кількість помилок і неточностей. Дотримується академічної	2	має фрагментарні знання, здатний відтворити меншу частину навчального матеріалу, лише окремі чи елементи складових частин питання. Частково	1	не завжди вдається сформулювати висновки. Як правило, вони носять формальний характер	0,5*/ 0,5**	презентація оформлена без дотримання вимог, відсутні декілька обов'язкових елементів	0,5**

		добросовісності		розуміє матеріал, під час його відтворення не вистачає достатньої глибини та аргументації					
Незадовільно/ 1-0 бала	здобувач вищої освіти не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не дотримується академічної доброчесності	0,25	здобувач освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити	0,25	висновки відсутні, здобувач вищої освіти не в змозі їх сформулювати	0,5*/ 0,25**	презентація відсутня або порушено вимоги академічної доброчесності	0,25**	

* бал виставляється здобувачу освіти у ситуації, коли завдання практичного заняття не передбачають підготовку презентації з теми (тощо);

** бал виставляється здобувачу освіти у ситуації, коли завдання практичного заняття передбачають підготовку презентації з теми (тощо).

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Таблиця 5

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси.

Основна

1. Електронний освітній ресурс: Брушневська І. М. Корекційно-реабілітаційний практикум. URL: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2176> (рекомендовано науково-методичною радою Університету, протокол № 2 від 19 жовтня 2022 р.).

2. Брушневська І.М. Особливості формування комунікативної взаємодії дітей із порушеннями психофізичного розвитку у кризових умовах. *Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, психологічний, корекційний і медичний аспекти* : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., м. Полтава, 12– 13 трав. 2022 р. / за заг. ред. Н. Г. Пахомової, В. І. Березан. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. С.22-27.

3. Дегтяренко Т. М. Система корекційно-реабілітаційної роботи з дошкільниками з особливими освітніми потребами (1991-2008 рр.) : навчально-методичний посібник. Ч.1. Суми : СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2022. 232 с.

4. Досвід США у процедурі встановлення інвалідності, розроблення програми реабілітації, та існування подібних комісій. Центр громадської адвокатури. 2009. URL: <http://www.pilga.in.ua/node/6213> (дата звернення 15.09.2024).

5. Корекційно-розвивальні технології навчання дітей з комплексними порушеннями розвитку /навчально-методичний посібник / Чеботарьова О. В., Блеч Г. О., Гладченко І. В., Бобренко І. В., Мякушко О. І., Сухіна І. В., Трикоз С. В. За наук. ред. О.В. Чеботарьової, О.І. Мякушко. К.: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 558 с.

6. Мартинюк Т.А., Брушневська І.М. Дослідження актуального стану соціальної інтеграції молоді з інвалідністю в сучасній Україні засобами соціокультурної анімації. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2020. Вип. 34. Том 1. С. 270–275.

7. Рібцун, Ю. В. (2021). Ширшає коло друзів. Рівні права, рівні можливості, кроки до успіху. К : ТОВ «Поліпринт». 64 с.

8. Рібцун Ю. В. Запобігти, захистити, допомогти. Діти з особливими мовленнєвими потребами в умовах воєнного стану. *Вісник науки та освіти*. 2022. № 2. С. 202-213. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731467>

9. Розвитково-корекційна робота з дітьми з інвалідністю (за нозологіями): метод. рек. з навч. дисц./ Уклад.: В. Гладуш, Н. Хоменко, І. Лющенко, І. Долінчук Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2024. 51 с.

10. Children's Vision Rehabilitation Program. Robert C. Byrd Health Sciences Center. West Virginia University. URL: <http://www.hsc.wvu.edu/Eye/Child-Vision-Rehab>

11. National rehabilitation center for children with disabilities. National Rehabilitation Center for Children with Disabilities. URL: <http://www.ryouiku-net.com/introduction/english.html>.

Інформаційні ресурси

1. Деякі питання створення системи надання послуги раннього втручання для забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя [Електронний ресурс]: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.05.2019 № 350-р // Верховна Рада України: офіц. веб-портал. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/350-2019-%D1%80>.

2. Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 588 // Верховна Рада України: офіц. вебпортал. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/588-2017-%D0%BF>.

3. Про затвердження Державної типової програми реабілітації інвалідів [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.12.2006 № 1686 // Верховна Рада України: офіц. веб-портал. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1686-2006-%D0%BF>

4. Про затвердження плану заходів із впровадження в Україні Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків [Електронний ресурс]: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1008-р // Верховна Рада України: офіц. веб-портал. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1008-2017-%D1%80>

5. Департамент загальної середньої та дошкільної освіти МОН України: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/ua/departament/departament-of-secondary-andprimaryeducation/>

6. Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://iitzo.gov.ua/biblioteka/>

7. <http://logoped.in.ua> Матеріали з діагностики та корекції вад мовлення, статті для батьків, описи дидактичних ігор.
8. <https://ispukr.org.ua/>
9. <https://mon.gov.ua>
10. <http://logoped.in.ua/>
11. <https://www.logoclub.com.ua/>
12. <https://logopedia.com.ua/>
13. https://www.youtube.com/channel/UCHP6_wPlQqHXylvqgUpmeXg
14. <http://logopedu.com.ua/>
15. <https://prometheus.org.ua/partnership/>
16. <https://www.coursera.org/>
17. <https://vumonline.ua/>
18. <https://www.ed-era.com/>
- 19.
20. Неформальна освіта:
21. <https://prometheus.org.ua/partnership/>
22. <https://vseosvita.ua/>
23. <https://vumonline.ua/>
24. <https://www.ed-era.com/>